

Nr 222

Av herrar **Norling** och **Öhman**, i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar om vissa anslag för budgetåret 1955/56 för bostadsbyggnadsändamål.

Enligt den inventering som bostadsstyrelsen gjort under hösten 1954 saknas ännu bostäder för omkring 100 000 människor i landet, vilka söker bostad i den kommun där de bor. Det innebär att antalet bostadssökande alltså är så stort att man ej kan tala om någon förbättring av läget på bostadsmarknaden.

Återhållsamhetspolitiken beträffande investeringarna i bostadsbyggandet har i synnerhet drabbat de större städerna och där ökat de bostadslösa antal. Således har i Göteborg totalantalet bostadssökande ökat med 10 procent under 1954. Bostadsmarknadsläget torde där ha försämrats under det år som gått.

Den uppmjukning av byggnadsregleringen som riksdagen beslutade för budgetåret 1954/55 har givit till resultat, att ett relativt stort antal bostäder påbörjats. Enligt bostadsstyrelsens beräkning har tillstånd för igångsättning givits för omkring 60 000 lägenheter, varav 43 000 i flerfamiljshus och omkring 17 000 à 18 000 egnahemslägenheter. Man beräknade att under 1955 för första gången 60 000 lägenheter skulle kunna färdigställas och därmed den nybyggnadsplan förverkligas som varit målet för en årlig nybyggnadsproduktion sedan år 1947.

Departementschefen föreslår nu i statsverkspropositionen en minskning av antalet lägenheter för igångsättning under budgetåret 1955/56 från av bostadsstyrelsen beräknade 43 000 i flerfamiljshus till 40 000 och för egnahemslägenheter från 18 000 à 19 000 till 14 000. Förslaget innebär, att antalet nybyggda lägenheter för budgetåret minskar från av bostadsstyrelsen beräknade 60 000 till 54 000. Därtill föreslås en fast ram för lånegivning. Dessa förslag innebär således en skärpning av nuvarande byggnadsreglering samt att egnahemmen på nytt inordnas under denna reglering. Genom den föreslagna ramen för låneverksamheten för såväl flerfamiljshus som egnahemslägenheter har ånyo en fullständig byggnadsreglering införts och bostadsbyggandet blivit en regulator för den s. k. samhällsekonomiska balansen. Detta innebär, att hänsyn ej längre kommer att tagas till behovet av bostäder, utan att bostadsinvesteringarna blir en andrahandsfråga.

Då som redan nämnts ca 100 000 bostadslösa saknar bostad, betyder Kungl. Maj:ts förslag att bostadsbristen kommer att bli bestående och troligen öka.

En annan sak som sammanhänger med bristen på bostäder är de höga hyror som utgår i nybyggda hus, vilket gör att familjer under det genomsnittliga inkomstläget inte har ekonomiska möjligheter att betala de höga hyreskostnader som dessa nybyggda bostäder betingar. Kungl. Maj:ts förslag att ytterligare minska tilläggslånen för flerfamiljshus samt att nedsänka de räntefria lånen för egnahemslägenheter kommer att ytterligare öka bostadskostnaderna och försämra möjligheterna för denna kategori inkomsttagare att bo i dessa lägenheter. Samma resultat kommer förslaget om sänkta räntefria lån för ombyggnad av egnahemslägenheter att innebära.

Då priserna på byggnadsmaterial bestämmas av monopolen inom denna bransch, kan man inte påräkna någon minskad bostadskostnad genom sänkta priser på byggnadsmaterial. I statsverkspropositionen heter det om denna fråga: »Utsikterna beträffande byggnadskostnadernas framtida förändringar är för närvarande osäkra. Vissa tendenser till kostnadsökning har förmärkts under senare tid. Å andra sidan pågår omfattande experiment med nya produktionsmetoder.» Man hänvisar därvid till tids- och arbetskraftsbesparande byggnadsmetoder. Då kostnaderna för arbetskraften endast utgör en ringa del av byggnadskostnaderna, kommer dessa åberopade besparingar att utgöra endast en liten del av byggnadskostnaderna i sin helhet. Så länge materialkostnaderna bestämmas av monopolen och något statligt ingripande mot dessa inte företas, kan några nämnvärda minskningar av produktionskostnaderna följaktligen inte påräknas.

Någon tendens till sänkta hyror och bostadskostnader har hittills inte förmärkts på bostadsmarknaden, tvärtom har förhållandet varit det motsatta. Några bärande motiv att nu vidtaga åtgärder för att minska de statliga lånemöjligheterna och därmed fördyra bostadskostnaderna föreligger icke. Skulle kostnaderna för bostadsproduktionen sjunka bör den därav uppkomna behållningen komma hyresgästerna och egnahemsägarna till godo i form av lägre bostadskostnader.

Med hänvisning till dessa synpunkter hemställs,

- att riksdagen under statsverkspropositionens bilaga 26, punkt 1, måtte
- a) avslå de av Kungl. Maj:t föreslagna ändringarna i grunderna för egnahemslån;
 - b) medgiva, att under budgetåret 1955/56 preliminära beslut angående lån, som skall utgå från lånefonden för bostadsbyggande, må meddelas intill belopp av 790 000 000 kronor;
 - c) till Lånefonden för bostadsbyggande för budgetåret 1955/56 anvisa ett investeringsanslag av 645 000 000 kronor;
- samt under samma bilaga, punkt 4,

- a) medgiva, att under budgetåret 1955/56 preliminära beslut angående lån, som skall utgå från anslaget till tillägglån till viss bostadsbyggnadsverksamhet, må meddelas intill ett belopp av 230 000 000 kronor;
- b) till Tillägglån till viss bostadsbyggnadsverksamhet för budgetåret 1955/56 anvisa ett investeringsanslag av 240 000 000 kronor.

Stockholm i januari 1955

Anton Norling

Gunnar Öhman